

факторів на здоров'я учнів; використовувати методики зміцнення здоров'я та запобігання захворюванням.

Висновки: Для розв'язання проблеми забезпечення повноцінного психофізичного розвитку та його корекції у дітей в процесі фізичної реабілітації в умовах інклюзивної освіти є актуальною проблемою, що викликає практичний інтерес. В умовах сучасної освіти перед вчителями фізичної культури, основ здоров'я та іншими педагогічними працівниками висуваються нові завдання, які потребують компетентного використання методів і засобів фізичної реабілітації на заняттях. Застосування методів і засобів фізичної реабілітації у навчальному процесі в умовах інклюзивної освіти буде суттєво сприяти успішному навчанню рухів, формуванню фізичних якостей, оздоровленню дітей, їх психічному розвитку та соціальній адаптації.

Список літератури

1. Адаптивне фізичне виховання : навч. посібник / уклад.: Осадченко Т. М., Семенов А.А., Ткаченко В.Т. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2014. – 210 с.

2. Пасічник В. Специфічні принципи фізичного виховання дітей дошкільного віку в умовах інклюзивної освіти // Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць. – Вип. 4 (23). – Житомир: Видавець О. О. Євенок, 2017. – С.203-208.

3. Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання : Закон України № 1324-VII від 05.06.2014 р. // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 30. – Ст. 1011.

4. <https://uk.wikipedia.org/wiki>

Шандригось В.І., <https://orcid.org/0000-0002-1511-4559>

Наумчук В.І., <https://orcid.org/0000-0002-2919-0720>

ЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТРЕНАЖЕРИ І ОБЛАДНАННЯ У СПОРТІ» В ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Тернопільський національний педагогічний університет ім.

В.Гнатюка

Анотація. У статті розкрито структуру та зміст навчальної дисципліни «Тренажери і обладнання у спорті». Окреслено перспективи впровадження даної дисципліни у навчальний процес.

Ключові слова: тренажери, обладнання, спорт, магістр, навчальна, дисципліна, змістовний модуль.

Annotation. The article reveals the structure and content of the educational discipline «Trainers and equipment in sports». The prospects of introducing this discipline into the educational process are outlined.

Keywords: simulators, equipment, sport, master's degree, educational, discipline, meaningful module.

Актуальність. Система підготовки фахівців з фізичної культури і спорту на рівні магістра повинна здійснюватися до сучасних вимог держаного рівня. Магістратура є другим рівнем вищої освіти, де на перший план виходить технологія: навчання фізкультурно-спортивним видам, спортивного тренування, підготовки спортсменів, засвоєння професійних умінь проведення академічних занять з спортивно-педагогічних дисциплін, тренувальних занять, спортивних змагань, планування і контролю. Поряд з навичками проведення практичних і теоретичних занять відбувається засвоєння умінь науково-дослідної роботи. Акцент робиться на особливостях роботи у ЗВО. Вище зазначене дозволяє забезпечити досягнення мети системи вищої освіти – підготовки професіоналів для роботи у галузі фізичної культури і спорту [3, 5].

На сьогодні у вітчизняній науці обмежена кількість досліджень, що пов'язані з вивченням досвіду професійної підготовки магістрів з фізичної культури і спорту. Однак, необхідно зазначити, що у наукових працях представлені питання щодо структури та змісту навчальних дисциплін: «Професійна діяльності тренера», «Охорона праці в галузі», «Загальні основи неолімпійського спорту», «Загальна теорія спорту для всіх», «Професійний спорт», «Нетрадиційні методи відновлення у фізичній культурі та спорту», «Основи науково-дослідної роботи», «Моделювання і прогнозування у спорті», практика-стажування магістрів [1-6].

Тому, актуальність даного дослідження пов'язана з переглядом системи підготовки та перепідготовки даних фахівців відповідно до впровадження в навчальний процес ТНПУ імені В. Гнатюка дисципліни «Тренажери і обладнання у спорті» і розробки відповідного навчально-методичного забезпечення, що, в свою чергу, підвищить рівень інтелектуальності, теоретичної освіченості та адаптованості до сучасних вимог індустрії спорту майбутніх фахівців сфери фізичної культури і спорту.

Мета дослідження – дослідити науково-методичне підґрунтя запровадження нормативної дисципліни «Тренажери і обладнання у спорті» її значення, структуру та зміст.

Методи дослідження: метод системного аналізу; метод аналізу та узагальнення документальних матеріалів; метод первинного вітчизняного досвіду; метод порівняння та абстрагування.

Результати дослідження. Програма навчальної дисципліни «Тренажери і обладнання у спорті» складена відповідно додержавного стандарту підготовки магістра спеціальності 017 Фізична культура і спорт. Дана дисципліна входить до професійного циклу освітньої програми і її впровадження обумовлюється сучасними вимогами до фахівця галузі фізичної культури і спорту.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Класифікація та типологія тренажерних пристроїв і спеціального обладнання в фізичній культурі та спорті.

2. Використання нетрадиційного обладнання і тренажерних пристроїв у різних видах спорту, в роботі з різним контингентом, та на різних етапах навчально-тренувального процесу. Особливості конструювання та проектування тренажерних пристроїв у відповідності до умов їх експлуатації.

Метою викладання навчальної дисципліни «Тренажери і обладнання у спорті» є ознайомити студентів з сучасними тренажерними комплексами різних модифікацій, класифікаціями тренажерів, тренажерних пристроїв і обладнання, особливостями рухів з використанням технічних засобів, їх організації з позицій теорії управління, особливості використання тренажерів і обладнання у фізичній культурі при роботі з різними віковими групами, контингентом з певними особливостями опорно-рухового апарату, в адаптивній фізичній культурі і спорті вищих досягнень, пошуком шляхів раціонального використання тренажерів та тренажерних пристроїв при вирішенні професійних завдань у галузі фізичної культури та спорту.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Тренажери і обладнання у спорті» є: сформулювати уявлення про роль тренажерів і обладнання у професійній діяльності; пошук зв'язку між використанням традиційних засобів теорії і методики фізичного виховання і спортивного тренування і тренажерами як однією з умов для підвищення ефективності фізичного виховання і тренування; опанувати раціональною технікою виконання допоміжних і основних вправ з використанням тренажерів і тренажерних пристроїв; ознайомити студентів з біомеханічними

особливостями конструкцій тренажерів і обладнання для формування рухових навичок, розвитку фізичних якостей та відновлення втрачених форм і функцій організму і використанням різного роду тренажерів, обладнання і технічних засобів; навчитися здійснювати управління тренувальним процесом за допомогою тренажерів, обладнання і тренажерних пристроїв.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:** класифікацію тренажерів, обладнання та тренажерних пристроїв, їх місце у навчально-тренувальному процесі, та можливості використання у різних напрямках фізичної культури та спорту; основи організації навчально-тренувального процесу з використанням тренажерних пристроїв та спеціального обладнання; конструктивні особливості та правила експлуатації, основні етапи проектування тренажерних пристроїв і обладнання, планування їх розташування, норми навантаження та правила безпеки при використанні; мету і можливості основних методів спеціальної підготовки з використанням тренажерів, обладнання і тренажерних пристроїв.

Уміти: використовувати тренажери і обладнання з метою вдосконалення окремих сторін підготовки в різних видах спорту; проводити наукові дослідження з метою визначення доцільності та раціональних шляхів використання тренажерів, обладнання і тренажерних пристроїв в галузі фізичної культури і спорту; визначати індивідуальні недоліки в підготовці атлетів та формувати індивідуальні програми занять з використанням тренажерів, обладнання і тренажерних пристроїв; підбирати тренажери для корекції параметрів спеціальної силової підготовки в різних видів спорту; формулювати технічне завдання та створювати ескізний проект тренажерного пристрою, обладнання для вирішення специфічних завдань в різних видах спорту та з метою пристосування до особливостей контингенту, завдань і можливостей навчально-тренувального процесу.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години, 3 кредити ECTS. Підсумкова атестація здійснюється у формі заліку. Програма занять включає лекційний курс, семінарські заняття, самостійну роботу. Формування знань з навчальної дисципліни «Тренажери і обладнання у спорті» повинно здійснювати на підставі міжпредметних зв'язків та накопичених знань отриманих студентом на попередніх курсах. Відповідно до вищезазначеного нами відкориговані окремі теми з дисциплін медико-біологічного циклу та спортивно-педагогічних дисциплін.

Відповідно до першого модуля студентам необхідно опанувати питання, що пов'язані з: застосуванням технічних засобів у навчанні рухам в минулому і сьогодні; класифікацією тренажерів і вимогами до них; вимогами до технічних засобів, що застосовуються у фізичній культурі і спорті відповідно до ДСТУ; силовими, функціональними та тактико-технічними тренажерами; конструктивними особливості та застосування тренажерних пристроїв у галузі фізичної культури і спорту; тенденціями розвитку та оптимізації конструкції та експлуатаційних якостей тренажерних пристроїв; планування використання тренажерних пристроїв в залежності від поточних завдань та умов педагогічного процесу; граничними умовами та можливими недоліками у використанні тренажерних пристроїв і технічних засобів.

Другий змістовний модуль обумовлюється формуванням системи знань і вмінь з: використання нестандартного обладнання і тренажерних пристроїв в різних видах спорту, у роботі з різним контингентом, та на різних етапах навчально-тренувального процесу; особливостями конструювання та проектування тренажерних пристроїв у відповідності до умов їх експлуатації.

У процесі опанування програми дисципліни «Тренажери і обладнання у спорті» у магістра з фізичної культури і спорту формується обсяг знань та вмінь щодо вирішення певних професійних завдань з урахуванням загальнокультурних і професійних компетенцій.

Висновки.

1. Відповідно до сучасних вимог індустрії спорту виникає необхідність в удосконаленні системи підготовки фахівців зі спорту, тому актуальність полягає у впровадженні дисципліни «Тренажери і обладнання у спорті» у навчальний процес ЗВО.

2. Перспектива впровадження дисципліни «Тренажери і обладнання у спорті» обумовлюється необхідністю та систематизацією формування знань та підвищенню вимог до магістра з фізичної культури і спорту. Опанування знаннями і вміннями з даного навчального курсу, на рівні з іншими фаховими дисциплінами, дозволить майбутньому фахівцю бути більш освіченим у теоретичному плані та адаптованим до практичної діяльності відповідно до сучасного розвитку суспільства.

Перспективами подальших досліджень є розробка електронного комплексу навчально-методичного забезпечення з дисципліни «Тренажери і обладнання у спорті», впровадження його в навчальний процес підготовки магістрів, визначення його

ефективності щодо формування освіченого фахівця з фізичної культури і спорту.

Список літератури.

1. Бріскін Ю., Передерій А., Пітин М. Удосконалення структури та змісту навчальної дисципліни «Професійна майстерність тренера». Фізична активність, здоров'я і спорт. 2010. № 1. С. 74-79.

2. Жиденко А.О., Міщенко Т.В., Паперник В.В. Професійна підготовка магістрів у галузі фізичної культури та спорту: проблеми і можливості. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15 Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Вип. 3К (147) 22. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2022. С. 144-149.

3. Костюкевич В.М., Шинкарук О.А., Воронова В.І., Борисова О.В. Основи науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти за ступеннями магістра та доктора філософії (спеціальність: 017 Фізична культура і спорт): навчальний посібник. Київ: КНТ, 2017. 634 с.

4. Матвеев С.Ф., Крапивницкая Т.А. Структура стажировки магистров в Национальном университете физического воспитания и спорта Украины. Материалы международного конгресса «Спорт для всех». Кишинев, 2011. С. 90-93.

5. Савченко В.Г., Долбишева Н.Г. Професійна діяльність магістрів з олімпійського спорту. Дніпропетровськ, 2011. 170 с.

6. Шандригось В.І., Шандригось Г.А. Навчальна дисципліна «моделювання і прогнозування в спорті» у підготовці магістрів зі спорту. Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту. Харків: ХДАФК, 2018. С. 118-122.

Ящук С.М. <https://orcid.org/0000-0002-8309-5898>

ІНДИВІДУАЛЬНА ТРАЄКТОРІЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА У ФОРМУВАННІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ ІНТЕРЕСУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Анотація. У публікації розкривається важливість реалізації індивідуальної траєкторії майбутніх тренерів-педагогів у педагогічних закладах вищої освіти та її вплив на формування професійно-педагогічної компетентності здобувачів вищої освіти, зокрема її компоненти – інтересу до їх майбутньої професійної діяльності.